

© Ventil 16(2010)6. Tiskano v Sloveniji. Vse pravice pridržane.
© Ventil 16(2010)6. Printed in Slovenia. All rights reserved.

Impresum

Internet:
www.revija-ventil.si

e-mail:
ventil@fs.uni-lj.si

ISSN 1318-7279
UDK 62-82 + 62-85 + 62-31/33 + 681.523 (497.12)

VENTIL – revija za fluidno tehniko, avtomatizacijo in mehatroniko
– Journal for Fluid Power, Automation and Mechatronics

Letnik	16	Volume
Letnica	2010	Year
Številka	6	Number

Revija je skupno glasilo Slovenskega društva za fluidno tehniko in Fluidne tehnike pri Združenju kovinske industrije Gospodarske zbornice Slovenije. Izhaja šestkrat letno.

Ustanoviteljica:
SDFT in GZS – ZKI-FT

Izdajatelj:
Univerza v Ljubljani, Fakulteta za strojništvo

Glavni in odgovorni urednik:
prof. dr. Janez TUŠEK

Pomočnik urednika:
mag. Anton STUŠEK

Tehnični urednik:
Roman PUTRIH

Znanstveno-strokovni svet:
izr. prof. dr. Maja ATANASIJEVIČ-KUNC, FE Ljubljana
izr. prof. dr. Ivan BAJŠIČ, FS Ljubljana
doc. dr. Andrej BOMBAC, FS Ljubljana
izr. prof. dr. Peter BUTALA, FS Ljubljana
prof. dr. Alexander CZINKI, Fachhochschule Aschaffenburg, ZR Nemčija
doc. dr. Edvard DETIČEK, FS Maribor
prof. dr. Janez DIACI, FS Ljubljana
prof. dr. Jože DUHOVNIK, FS Ljubljana
izr. prof. dr. Niko HERAKOVIČ, FS Ljubljana
mag. Franc JEROMEN, GZS – ZKI-FT
izr. prof. dr. Roman KAMNIK, FE Ljubljana
prof. dr. Peter KOPACEK, TU Dunaj, Avstrija
mag. Milan KOPAC, KLADIVAR Ziri
doc. dr. Darko LOVREC, FS Maribor
izr. prof. dr. Santiago T. PUENTE MÉNDEZ, University of Alicante, Španija
prof. dr. Hubertus MURRENHOFF, RWTH Aachen, ZR Nemčija
prof. dr. Takayoshi MUTO, Gifu University, Japonska
prof. dr. Gojko NIKOLIĆ, Univerza v Zagrebu, Hrvaška
izr. prof. dr. Dragica NOE, FS Ljubljana
doc. dr. Jože PEZDIRNIK, FS Ljubljana
Martin PIVK, univ. dipl. inž., Šola za strojništvo, Škofja Loka
prof. dr. Alojz SLUGA, FS Ljubljana
prof. dr. Brane SIROK, FS Ljubljana
prof. dr. Janez TUŠEK, FS Ljubljana
prof. dr. Hironao YAMADA, Gifu University, Japonska

Oblikovanje naslovnice:
Miloš NAROBÉ

Oblikovanje oglasov:
Narobe Studio

Lektoriranje:
Marjeta HUMAR, prof., Paul McGuiness

Računalniška obdelava in grafična priprava za tisk:
LITTERA PICTA, d.o.o., Ljubljana

Tisk:
Eurograf d.o.o., Velenje

Marketing in distribucija:
Roman PUTRIH

Naslov izdajatelja in uredništva:
UL, Fakulteta za strojništvo – Uredništvo revije VENTIL
Aškerčeva 6, POB 394, 1000 Ljubljana
Telefon: + (0) 1 4771-704, faks: + (0) 1 2518-567 in
+ (0) 1 4771-772

Naklada:
2 000 izvodov

Cena:
4,00 EUR – letna naročnina 24,00 EUR

Revijo sofinancira Javna agencija za knjigo Republike Slovenije (JAKRS)

Revija Ventil je indeksirana v podatkovni bazi INSPEC.

Na podlagi 25. člena Zakona o davku na dodano vrednost spada revija med izdelke, za katere se plačuje 8,5-odstotni davek na dodano vrednost.

Ali so državni inštituti res nekoristni?

Pred dobrim tednom smo lahko v enem izmed slovenskih dnevnikov prebrali pismo, ki je bilo naslovljeno na predsednika naše vlade in so ga podpisali nekateri slovenski inovatorji, podjetniki in znanstveniki, ki delujejo pretežno v zasebnih podjetjih in pretežno na tehniškem področju. Vsebina pisma se nanaša na raziskovalno dejavnost v Sloveniji. Avtorji pisma, med katerimi je prvi podpisani Ivo Boscarol, v začetku pojasnijo, da imamo v Evropi dva sistema organiziranja razvojnoraziskovalnega dela. Prvi naj bi bil zahodni, ki temelji na inovacijah, kar zagotavlja sodobno proizvodnjo in posredno visoko blaginjo

prebivalstva. Drugi sistem je vzhodni, sovjetskega tipa, brez inovacij in z nekajkrat nižjo življenjsko ravno prebivalstva. Prvi sistem daje vrhunske ekonomske rezultate, drugi najslabše. V nadaljevanju pisma potrjuje trditve s številkami in preidejo na našo državo. Navajajo, da je Slovenija med postkomunističnimi državami po razvojnoraziskovalnih kazalnikih najboljša, da ima sicer najmanj državnih raziskovalnih inštitutov, ki pa še vedno zaposlujejo kar 78 % vseh raziskovalcev. Problem je, da se ta procent v zadnjih letih pri nas, in samo pri nas, celo povečuje. To pa je, po besedah avtorjev, razlog, da imamo od 2- do 3-krat nižjo dodano vrednost na zaposlenega v predelovalni industriji kot sosednje zahodnoevropske države. Na osnovi konkretnih podatkov ugotovijo, da je naš raziskovalni sistem neevropski, neučinkovit in škodljiv. Od predsednika vlade pričakujejo prestrukturiranje po zgledu Avstrije ali Švice. Po njihovem mnenju se mora okrepiti razvojni potencial gospodarstva s prilivom dela državnih raziskovalcev s področja naravoslovja in tehnologije. Drugi del raziskovalcev pa naj se preseli na univerze. Iz zapisanega se posredno lahko vidi, da predlagajo, da se državni raziskovalni inštituti ukinejo. Zanimivo je to, da se teden po objavi omenjenega pisma ni nihče javil in odgovoril na izziv, ki ga prinaša pismo, niti v pozitivnem niti v negativnem smislu. Ali smo slovenski raziskovalci res že toliko apatični, da se ne spuščamo v nobene polemike, da se sprijaznimo z vsako vladno odločitvijo in da skušamo živeti čim bolj neopaženo.

Ukinitev državnih raziskovalnih institucij je drzen predlog. Ali je to v naši državi sploh mogoče? Vsak, ki zadnjih dvajset let vsaj bežno spremlja slovensko raziskovalno dejavnost, lahko zelo hitro ugotovi, da pri nas vodijo znanstvenoraziskovalno politiko predstavniki velikih državnih raziskovalnih inštitutov, ki so se pred dobrim desetletjem preimenovali v javne raziskovalne zavode. Vodenje raziskovalne politike je bilo v Sloveniji v zadnjih dvajsetih letih zelo dinamično. Naj tu omenim le nekaj teh dejanj: ustanovljeni so bili raziskovalni grozdi, raziskovalna jedra, programske skupine, centri odličnosti, raziskovalna polja, ciljne raziskave itd. Ta dejanja so upravičevali predvsem z namenom, da bi se v raziskovalne procese poleg univerz in javnih inštitutov vključila tudi industrija. To je bil predvsem izgovor.

Ukinitev državnih inštitutov bi bila prav gotovo revolucionarna odločitev. To pa ni dobro. Kje je rešitev? Ta je zelo preprosta. **Prvič:** Vsi mladi raziskovalci ali pa vsaj večina bi se morala po usposabljanju, po zaključku študija odcepiti od državnih sredstev in se zaposliti v zasebnem sektorju. **Drugič:** Vsi asistenti, ki delajo v naravoslovju in tehniki, bi morali po dveh izvolitvah, to je po šestih letih, oditi s fakultet in se zaposliti v zasebnem sektorju. **Tretjič:** Podjetja bi morala prijaviti svoje tehnološke probleme, svoje ideje, razne razvojne zamisli in to prenesti na ustrezno ministrstvo, ki bi razpisalo natečaje za te probleme, na katere bi se morali prijaviti raziskovalci z javnih raziskovalnih inštitutov in univerz. Na ta način bi se vzpostavilo sodelovanje med raziskovalnimi institucijami, fakultetami in industrijo. To pomeni, da bi ministrstva denar, namenjen za raziskovalno dejavnost, podelila le za tiste projekte, v katerih bi bili vključeni industrija, raziskovalni inštitut kot javni zavod in raziskovalno ali pedagoško osebje z ustrezne fakultete.

S temi preprostimi ukrepi bi gospodarstvo v nekaj letih pridobilo veliko ustrezno izobraženih mladih raziskovalcev. Zelo hitro bi se vzpostavilo sodelovanje med javnimi raziskovalnimi organizacijami, univerzami in industrijo.

Vprašanje je samo, če je pri odgovornih ljudeh volja za uresničitev predlaganih ukrepov.

Naj še enkrat zapišem: Lažje je raziskovati in objavljati članke v še tako zahtevnih svetovno priznanih revijah kot pa razvijati nove produkte ali storitve in reševati tehnološke probleme v slovenski industriji.

Janez Tušek